

**YTSKYDDSS
MYNDIGHETEN**

UTBILDNINGSMATERIAL 2026:1

Checklista för egenkontroll av golvytor

Kontrollpunkter per golvtyp,
intervall och dokumentation

Checklista för egenkontroll av golvytor. Kontrollpunkter per golvtyp, intervall och dokumentation

Utbildningsmaterial 2026:1

Diarienummer: YSM 2026/1401

Utgivare: Ytskyddsmyndigheten, Box 112, 842 21 Sveg

registrator@ytskyddsmyndigheten.se, ytskyddsmyndigheten.se

Utbildningsmaterial 2026:1. Checklista för egenkontroll av golvytor

Utgiven av Ytskyddsmyndigheten, 2026

Publikationen kan laddas ner från ytskyddsmyndigheten.se. Tryckta exemplar kan beställas från registrator i mån av tillgång.
Citera gärna, men ange källan.

Förord

Egenkontroll är det sätt på vilket en verksamhet följer skicket på sina golv över tid. Den som gör kontrollen behöver inte vara expert på ytskikt. Den behöver veta vad som ska kontrolleras, hur ofta det ska göras och vad som ska göras när något avviker.

Materialet bygger på vägledning 2026:4 om golvbeläggningar i offentliga lokaler. Vägledningen beskriver bakgrund, mätmetoder och beräkningar. Checklistan upprepar dem inte utan ger en arbetsgång som kan skrivas ut och fyllas i. Övningsfallen i avsnitt 6 är avsedda att användas i utbildning.

Myndigheten tar inte ställning till underlaget. Frågor om underlaget hänvisas till respektive ansvarig myndighet.

Sveg i oktober 2026

Annika Strömqvist

Avdelningschef, ytor och beständighet

Innehåll

1 Syfte och användning	5
1.1 Så används checklistan	5
1.2 Avgränsning	5
2 Kontrollpunkter per golvtyp	6
2.1 Hårda golv	6
2.2 Mattor	6
2.3 Linoleum	7
2.4 Parkett	7
3 Intervall	8
4 Mätning och åtgärdsgränser	9
4.1 Glansmätning	9
4.2 Relativ glansförlust och slitagegrad	9
4.3 Åtgärd vid avvikelse	9
5 Dokumentation	10
6 Övningsfall	11
7 Facit	12

1 Syfte och användning

Checklistan är ett arbetsverktyg för verksamheter som har golv i lokaler där människor vistas. Den används för egenkontroll. Verksamheten kontrollerar regelbundet skicket på sina golvytor, dokumenterar resultatet och vidtar åtgärder när något avviker.

Checklistan riktar sig till:

- fastighetsskötare och lokalvårdare som gör den dagliga och veckovisa kontrollen
- arbetsledare och verksamhetschefer som ansvarar för underhållsplanen
- egenkontrollansvariga som samlar in dokumentationen och följer upp den

1.1 Så används checklistan

1. Välj de golvtyper som finns i lokalen och använd kontrollpunkterna i avsnitt 2 för varje typ.
2. Följ intervallen i avsnitt 3 och anteckna resultatet i kontrollprotokollet enligt avsnitt 5.
3. Jämför uppmätta glansvärden med startvärdet och med åtgärdsgränserna i avsnitt 4.
4. Vid avvikelse vidtas åtgärd enligt avsnitt 4.3. Både avvikelsen och åtgärden dokumenteras.

1.2 Avgränsning

Checklistan omfattar golvytor i lokaler där verksamheten bedrivs. Den omfattar inte underlaget under golvbeläggningen, till exempel betongplatta, fukt i bjälklag eller rester av lim. Sådana frågor hänvisas till respektive ansvarig myndighet. Väggar, innertak och inredning omfattas inte. De behandlas i andra publikationer.

Viktigt

Egenkontroll ersätter inte ytklassning enligt föreskrifterna YSFS 2021:2. Ytklassning görs endast av certifierad ytbedömare.

2 Kontrollpunkter per golvtyp

Vissa kontrollpunkter gäller för alla golvtyper, till exempel synliga skador, fogar och kanter. Skillnaderna ligger i vilka egenskaper som bedöms och i vilka mätningar som är relevanta för just den typen av golv.

2.1 Hårda golv

Hårda golv är ytor av till exempel klinker, terrazzo, natursten och bearbetad betong med ett tätt ytskikt. Glansen är den viktigaste mätbara egenskapen när slitage ska bedömas.

Tabell 1. Kontrollpunkter för hårda golv

Kontrollpunkt	Så här kontrolleras den	Vid avvikelse
Synliga repor och märken	Visuell kontroll i dagsljus och i sidoljus	Notera plats och storlek
Matthet i gångstråk	Jämförelse med en referensyta som inte utsatts för slitage	Utför glansmätning enligt avsnitt 4.1
Fogar	Kontroll att fogmassan är hel och inte nött	Anmäl till underhållsansvarig
Halkmotstånd	Provning när ytan är våt, enligt leverantörens anvisning	Åtgärda omgående
Glans vid 60 grader	Glansmätning på mätpunkter enligt avsnitt 4.1	Jämför med åtgärdsgränserna i avsnitt 4.2

Källa: Ytskyddsmyndighetens bedömning.

2.2 Mattor

Mattor är textila golvbeläggningar. Glans mäts inte på mattor. Bedömningen gäller i stället nedsmutsning, fiberslitage, kanter och fästen. Om mattans nötningsklass är känd jämförs den med de lägsta kraven för användningen enligt vägledning 2026:7.

Tabell 2. Kontrollpunkter för mattor

Kontrollpunkt	Så här kontrolleras den	Vid avvikelse
Ytans skick	Synlig nötning, glesnande lugg och fläckar	Rengör enligt leverantör eller byt matta
Kanter och hörn	Lossnade kanter och uppvikta hörn	Åtgärda omgående, halkrisk
Fästen och skarvar	Kontroll av fästen mot golv och av skarvar	Anmäl vid varje besök
Fukt	Missfärgning, lukt eller känsla av fukt under mattan	Anmäl omgående
Nötningsklass	Jämförelse med lägsta krav för användningen	Byt om klassen understiger kravet

Källa: Ytskyddsmyndighetens bedömning. Nötningsklasser enligt vägledning 2026:7.

2.3 Linoleum

Linoleum är ett naturmaterial med ett ytskikt som åldras och slits. Glansen mäts vid 60 grader på samma sätt som för hårda golv. Startvärdet ska finnas i installationsdokumentationen. Saknas det tas en referensyta i ett område med låg belastning, och det dokumenteras i protokollet.

Tabell 3. Kontrollpunkter för linoleum

Kontrollpunkt	Så här kontrolleras den	Vid avvikelse
Startvärde	Kontroll av installationsprotokollet eller referensyta	Dokumentera vilken källa som används
Matthet i gångstråk	Visuell gradering och glansmätning	Enligt avsnitt 4
Skarvar och kanter	Kontroll att skarvar är täta mot kanterna	Anmäl vid lyft eller öppningar
Färgändring	Jämförelse med referensyta	Notera och dokumentera med fotografi

Källa: Ytskyddsmyndighetens bedömning.

2.4 Parkett

Parkett är ett trägolv med en ytbehandling av lack eller olja. Glansen mäts på lackade golv. Oljade golv bedöms visuellt enligt leverantörens anvisning. Vilken metod som används anges alltid i protokollet.

Tabell 4. Kontrollpunkter för parkett

Kontrollpunkt	Så här kontrolleras den	Vid avvikelse
Ytbehandling	Kontroll av typ av lack eller olja enligt installationsdokumentationen	Anteckna avvikande ytbehandling
Glans på lackat golv	Glansmätning vid 60 grader	Jämför med startvärdet
Repor i gångstråk	Visuell gradering i sidoljus	Enligt avsnitt 4
Glipor och höjdskillnader	Kontroll mellan golvbrädor och vid tröskel	Anmäl om de syns på avstånd

Källa: Ytskyddsmyndighetens bedömning.

3 Intervall

Intervallen beror på belastningen i lokalen. Tre belastningsklasser används. Hög belastning gäller entréer, korridorer i skolor och vårdlokaler samt kök. Medel belastning gäller kontor och klassrum. Låg belastning gäller förråd och utrymmen som används sällan.

Tabell 5. Kontrollintervall per belastningsklass

Kontroll	Hög belastning	Medel belastning	Låg belastning
Okulär kontroll av skador och smuts	Dagligen	Veckovis	Månadsvis
Kontroll av kanter, fogar och fästen	Veckovis	Månadsvis	Kvartalsvis
Visuell gradering av slitage	Kvartalsvis	Halvårsvis	Årligen
Glansmätning vid 60 grader	Halvårsvis	Årligen	Vart tredje år

Intervallen är lägsta krav. Verksamheten får kontrollera oftare.

Extra kontroll görs vid förändrad användning, vid vattenskada och efter större städning eller renovering. Vid extra kontroll används samma kontrollpunkter som ordinarie kontroll.

4 Mätning och åtgärdsgränser

4.1 Glansmätning

Glansen mäts i glansenheter (GU) med en glansmätare som mäter vid 60 grader. Mätningen görs på tre mätpunkter per golvyta på högst 30 kvadratmeter. Varje mätpunkt mäts tio gånger och medelvärdet registreras. Mätpunkterna väljs på samma platser vid varje kontroll och markeras, så att mätvärdena kan jämföras över tid.

Ytan ska vara torr och ren vid mätningen. Mätningen görs inte direkt efter våttvätt eller polering.

4.2 Relativ glansförlust och slitagegrad

Den relativa glansförlusten är skillnaden mellan startvärdet och det aktuella medelvärdet, uttryckt i procent av startvärdet. Glansförlusten avgör slitagegraden enligt tabell 6. Beräkningen och bakgrunden beskrivs i vägledning 2026:4.

Tabell 6. Slitagegrad och åtgärdsnivå

Slitagegrad	Relativ glansförlust	Första åtgärd
0	Under 10 procent	Fortsätt enligt intervallen i avsnitt 3
1	10 till under 20 procent	Ökad uppmärksamhet och översyn av rengöringsrutinen
2	20 till under 30 procent	Ökad underhållsbehandling enligt leverantörens anvisning
3	30 till under 45 procent	Planera åtgärd och anmäl till underhållsansvarig
4	45 procent eller mer	Anmäl samma arbetsdag och prioritera åtgärden

Källa: vägledning 2026:4, tabell 3, i sammanfattad form.

Gränsglansen är 50 procent av startglansen. Den nås när den relativa glansförlusten är 50 procent. Gränsglansen är ett modellkriterium i vägledning 2026:4 och är inte i sig en åtgärdsgräns. Den nämns här för att ge sammanhang när restlivslängden bedöms.

4.3 Åtgärd vid avvikelse

1. Kontrollera mätningen. Om värdet ser felaktigt ut görs en ny mätning på samma mätpunkt, efter att ytan rengjorts och torkats.
2. Om avvikelsen kvarstår anmäls den till ansvarig för underhållet med mätvärden, golvtyp och lokal.
3. Underhållsansvarig bedömer om åtgärden är rengöring, underhållsbehandling, renovering eller byte.
4. Åtgärden, dess datum och en ny mätning dokumenteras i protokollet.

5 Dokumentation

Varje kontroll dokumenteras i ett kontrollprotokoll. Protokollet ska kunna följas över tid. Varje rad ska kunna kopplas till en golvyta, en mätpunkt och ett datum.

Tabell 7. Fält i kontrollprotokollet

Fält	Innehåll
Datum och klockslag	Datum enligt ÅÅÅÅ-MM-DD och klockslag för kontrollen
Lokal och golvyta	Lokalens namn eller nummer och en unik beteckning för golvytan
Golvtyp	Hårt golv, matta, linoleum eller parkett enligt avsnitt 2
Startvärde	Glansvärde i GU från installationen och vilken källa värdet kommer från
Mätvärden	Medelvärde av tio mätningar per mätpunkt, i GU
Slitagegrad	Grad 0 till 4 enligt tabell 6
Avvikelse och åtgärd	Beskrivning, vem avvikelsen anmäldes till och när åtgärden genomfördes
Utförare	Namn och befattning för den som gjorde kontrollen

Protokollen sparas enligt verksamhetens rutiner för dokumenthantering.

6 Övningsfall

Övningsfallen används i utbildning. Deltagaren mäter, räknar ut slitagegraden och föreslår åtgärd. Facit finns i avsnitt 7. Övningsfallen är fiktiva.

Övningsfall 1. Hotellkorridor, parkettgolv

Parkettgolvet lades 2021. Startglansen är 64 GU vid 60 grader enligt installationsprotokollet. Vid kontrollen 2026-10-21 är medelglansen 52 GU, uppmätt på tre mätpunkter i gångstråket.

Övning: beräkna den relativa glansförlusten, bestäm slitagegrad enligt tabell 6 och föreslå första åtgärd. Avgör om gränsglansen är nådd.

Övningsfall 2. Mattor i väntrum

En entrématta i ett väntrum på en mottagning. Mattans nötningsklass är N2. Rummet används av alla besökare och räknas som gemensamt utrymme. Vid kontrollen är kanterna lossnade på två ställen och fibrerna är glesa vid dörren.

Övning: bedöm kanterna och fästena enligt tabell 2. Jämför nötningsklassen med vägledning 2026:7 och avgör om mattan ska bytas eller behandlas.

Övningsfall 3. Linoleum i kontorskorridor

Linoleumet är lagt för en okänd tid sedan. Startvärdet saknas i dokumentationen. Ett rum med låg belastning får därför användas som referensyta och har 46 GU. Medelglansen i korridoren är 38 GU vid kontrollen 2026-10-21.

Övning: avgör vilken källa till startvärdet som används, beräkna den relativa glansförlusten och bestäm slitagegrad. Skriv en kort anteckning om vad som är osäkert i underlaget.

7 Facit

Tabell 8. Facit för övningsfallen

Övning	Resultat	Bedömning
1	Relativ glansförlust 18,8 procent. Slitagegrad 1. Gränsglansen på 32 GU är inte nådd	Ökad uppmärksamhet och översyn av rengöringsrutinen
2	Kanterna är en halkrisk. Nötningsklassen jämförs med vägledning 2026:7	Åtgärda kanterna omgående. Byt mattan om klassen understiger kravet
3	Relativ glansförlust 17,4 procent om referensytan används som startvärde. Slitagegrad 1	Ökad uppmärksamhet. Anteckna att startvärdet är osäkert

Facit är vägledande. Deltagare som kommer till en annan bedömning ska motivera den i gruppen.

Övning 1 visar hur en medelglans nära gränsen för slitagegrad 1 ska tolkas. Övning 3 visar varför ett osäkert startvärde måste anges i protokollet, eftersom det påverkar hela bedömningen.